การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29

จุฑามาศ ภูสง่า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

จุฑามาศ ภูสง่า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

จุฑามาศ ภูสง่า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES TO THE ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF KALASIN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 24

JUTAMAT PHUSANGA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
FEBRUARY 2017
(COPYRIGHT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

.....กรรมการ

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)

.....กรรมการ

(พระฟูตระกูล พุทฺธรกฺขิโต, ดร.)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทพ เมยไธสง)

.....กรรมการ

(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺโฒ, ผศ.ดร.)

วันที่ ๑๘ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนให้คำแนะนำอย่างดียิ่งมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พระครูสุธีวรสาร, ดร. ที่เมตตาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ และรูปเล่ม จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดีทุกประการ

ขอกราบขอบพระคุณ พระฟูตระกูล พุทฺธรกฺขิโต,ดร. นายปริญญา จุฑาสงฆ์ และอาจารย์สถาพร วันนุกูล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย โดยให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวภูสง่า ซึ่งเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งต่อผู้วิจัยตลอดเวลา ช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเรียบร้อย รวมถึงเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท (รหัส 57) สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณท่าน

จุฑามาศ ภูสง่า

5721150532006 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล / การบริหาร

จุฑามาศ ภูสง่า : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (AN APPLICATION OF THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES TO THE ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF KALASIN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 24) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พระครูสุธีวรสาร, ปร.ด. 116 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.38 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.954 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1) ครูมีความคิดเห็นต่อเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดกรอบระเบียบ วินัย ข้อบังคับในสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักคุณธรรมในการบริการองค์กรโดยยึดหลักอิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 ในบริหารงานอย่างมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ให้ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานให้ความเท่าเทียมกันโดยยึดหลักมาตรฐาน หลักความถูกต้อง ดีงาม ตามหลักประชาธิปไตย และควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

ด้านวัสดุและงบประมาณในการใช้จ่ายภายในโรงเรียน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดกิจกรรม โครงการ แผนและงบประมาณในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ทรัพยากรทางด้านงบประมาณและสาธารณูปโภคที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด

5721150532006 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
KEYWORDS : THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES / ADMINISTRATION

JUTAMAT PHUSANGA : AN APPLICATION OF THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES TO THE ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF KALASIN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 24. THESIS ADVISOR : PHRAKHRUSUTHEEVARASANR, PH.D. 130 P. 2017.

The objectives of the Thesis are as follows: 1) to study the Management an Application of the good governance principles to the administration of the schools under the office of kalasin secondary educational service area 24 2) to compare the management an Application of the good governance principles to the administration of the schools under the office of kalasin secondary educational service area 24 based on the opinions of personnel with independent variables include gender, age and work experience. 3) To study the suggestions regarding the management an Application of the good governance principles to the administration of the schools under the office of kalasin secondary educational service area 24. The sample used in this study were teachers the schools under the office of kalasin secondary educational service area 24 academic year 2558 number 324 people. The instrument for data collection was a set of five-rating scale questionnaire, including Index of Item – Objective Congruence between 0.60 - 1.00 discrimination between 0.38 - 0.80 and reliability coefficient 0.954. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (independent sample) and F-test (One Way ANOVA) by computer program building blocks in the analysis and interpretation results.

The research results were found as follows : 1) The opinions of an Application of the good governance principles to the administration of the schools under the office of kalasin secondary educational service area 24 were at highest levels. Sorting arithmetic meant from highest to lowest respectively, Ethics was at highest level, Transparency was at highest level, Rule of Law was at highest level, Value for money was in highest level, Accountability was at highest level and Participation was at highest level. 2) The assumption test conclusions, teachers with differences in sex, age and work experience did not differ in opinions in all aspects and each aspect oppose to the hypothesis. 3) The teachers in schools under the office of kalasin secondary educational service area 24 made some suggestions about the Application of the good governance principles. As follows : Administrators must assign frame regulation, discipline regulations in the school the opportunity to participate.

Administrators must use the moral principles in the organization of services Itthipada IV (basis for success) Sangahavatthu IV (bases of social solidarity) and Four sublime states of mind in administration with justice. Honest, transparent, fair performance to equality based on standard, principle of accuracy and good according to the principle of democracy. And should set good examples for their subordinates. Administrators should be open to teachers, students, parents and the community. Participation in the administration of materials. and budgetary spending on schools, Transparent accountability. Administrators should be open to teachers, students, parents and the community. Comment and decided to participate in activity, project planning and budgeting in schools. Administrators should have used resources on a budget. The utility of this and limited to achieve maximum benefit and value.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ด
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	8
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	12
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	23
สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผลการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	94
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	96
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	100
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)	103
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	107
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	109
ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	30
3.2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็ก	30
3.3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดกลาง	32
3.4	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดใหญ่	32
4.1	แสดงความถี่และร้อยละของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	40
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม	41
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม	42
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม	43
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส	44
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม	45
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ	46
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า	47
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามเพศ	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.10 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามเพศ 48

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ 49

4.12 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ 49

4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ 49

4.14 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ 50

4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ 50

4.16 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ 50

4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ 51

4.18 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ 51

4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ 51

4.20 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ 52
4.22 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตาเพศ 52
4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามอายุ 53
4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามอายุ 53
4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ 54
4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ 54
4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ 55
4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ 55
4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ 56
4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใสจำแนกตามอายุ 56
4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ 57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.32 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ 57

4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ 58

4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ 58

4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ 59

4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 หลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ 59

4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 60

4.38 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 60

4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 61

4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 61

4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 62

4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 63

4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 63

4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 64

4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 64

4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 65

4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 65

4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 66

4.50 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 66

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบที่

1.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 4

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาวการณ์ใหม่ในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการพัฒนาระบบราชการไทยให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าวโดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good governance) มาใช้จึงจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะทำให้ระบบราชการขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและยึดหมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง การปฏิรูประบบราชการเมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยเฉพาะการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) เข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบราชการของไทยดังเจตนารมณ์ปรากฏในมาตรา 3/1 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และมีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2555) เป็นกรอบแนวทางหลักในการผลักดันการพัฒนาระบบราชการไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มาถึงปัจจุบัน มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการที่สอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ทำให้หน่วยงานราชการได้ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ทบทวนปรับโครงสร้าง บทบาท และภารกิจ ดังจะเห็นได้ว่าการพัฒนาระบบราชการไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจึงมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556, หน้า 13)

การพัฒนาระบบราชการไทยในระยะต่อไป จะเน้นการดำเนินงานที่สอดรับกับยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561 ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันกับทุกภาคส่วนโดยมีเป้าหมายหลักที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง การลดความเหลื่อมล้ำที่เน้นการพัฒนาอย่างทั่วถึงเป็นธรรม การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและในการจะขับเคลื่อนนโยบายในแนวทางดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผลและเป็นรูปธรรมได้นั้น การสร้างสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในภาครัฐ (Internal Process) ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ด้วยการปรับโครงสร้างระบบราชการ สร้างและใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเพื่อสร้างความโปร่งใสในองค์การภาครัฐปฏิรูประบบกฎหมายเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการจัดการการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนจัดทำยุทธศาสตร์และบูรณาการการทำงานเพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ระดับกระทรวง และระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนในระดับพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ อันจะเป็นการผนึกกำลังเพื่อการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายของประเทศอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556, หน้า 23)

การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาขับเคลื่อนไปได้ทั้งระบบโดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่งต้องมีการปฏิรูปไปพร้อม ๆ กันกับการปฏิรูปการศึกษาด้านอื่นโดยวางระบบโครงสร้างการบริหารงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่น ๆ ทุกด้านทั้งส่งเสริมภาครัฐจัดการศึกษาเองทั้งในส่วนที่ให้ภาคประชาชนและทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนการกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในระดับปฏิบัติคือสถานศึกษาซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ผู้บริหารทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อบรรลุจุดหมายของการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถภาพและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมเพื่อจัดดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการบริหาร ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน 3 ประการ คือทักษะด้านการทำงาน ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ และทักษะทางด้านความคิด นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจากการกระทำยึดมั่นในความถูกต้องดีงามยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานสถานศึกษา (โรงเรียน) เป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการการศึกษา มีผู้บริหารคอยควบคุมดูแล ให้การจัดการการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหาร

สถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้นๆ มีคุณสมบัติ ความสามารถ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงานจะได้รับความร่วมมือด้วยดีได้นั้น ในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และนอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 24 โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรหรือแบบการทำงานของโรงเรียนที่เคยได้รับหรือรอคำสั่งจากหน่วยงานระดับสูงกว่ามาเป็นการบริหารตนเองและการมีส่วนร่วมโดยโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาลสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนไปสู่เป้าหมายตามความคาดหวังของสังคม ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยมีความสนใจว่าผู้บริหารได้นำหลักการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด และครูในหน่วยงานมีความคิดเห็นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในเขตนี้เพียงใด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นำไปเผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แตกต่างกัน

1.3.2 ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แตกต่างกัน

1.3.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักธรรมาภิบาล ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมที่ดี พ. ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 ง, หน้า 24 - 27) มาใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 6 ด้านได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ดังภาพประกอบที่ 1.1

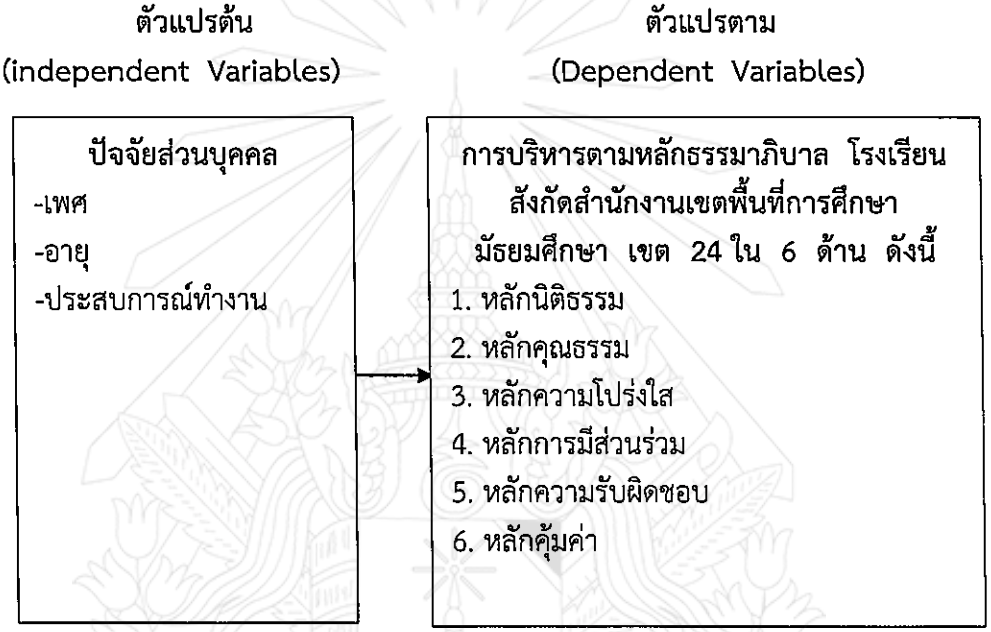

ภาพประกอบที่ 1. 1 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 2,057 คน (ข้อมูลสารสนเทศ 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2558, หน้า 26-37)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 324 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งผู้วิจัยได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักธรรมาภิบาล ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมที่ดี พ. ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 ง, หน้า 24 - 27) ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักคุ้มค่า

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีจำนวน 18 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทั้งหมด 55 โรงเรียน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่จัดดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาทุกอย่าง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้านโดยผ่านกระบวนการวางแผนและการจัดการ

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ เน้นการเชื่อมโยงในส่วนต่างๆของสังคม ให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันมีความเป็นธรรมในความคิดและปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีความเสมอภาครับผิดชอบโปร่งใส คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก อันจะเป็นพลังงานขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคงและมีการพัฒนาต่อไป ซึ่งประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานที่สอดคล้องกับกฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆที่ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยอมรับพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำนาจของตัวบุคคล

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา

ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการใช้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้เสนอความคิดเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญไม่ว่าด้วยการแจ้งความคิดเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ครู หมายถึง ครูที่ได้รับการบรรจุข้าราชการครู ครูผู้ช่วย ครู คศ. 1 ครู คศ. 2 ครู คศ. 3 และครู คศ. 4 ที่ปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีทั้งหมด 55 โรงเรียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นหน่วยงานหนึ่งใน 42 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 โดยเป็นหน่วยงานที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษา และให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน

ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2559 โดยแบ่งดังนี้ 1) นักเรียน 0 – 500 คน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 2) นักเรียน 501 - 1,500 คน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง 3) นักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ และ 3) ประสบการณ์ทำงาน

เพศ หมายถึง เพศของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นสองเพศ ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การวิจัยครั้งนี้จำแนกตามช่วงอายุ คือ 1) อายุไม่เกิน 35 ปี 2) อายุ 36-45 ปี และ 3) อายุ 46 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ไม่เกิน 10 ปี 2) 11-20 ปี และ 3) 21 ปีขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีแนวคิดรวมทั้งสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้

Simon (1976, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ

มัลลิกา ต้นสอน (2544, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร (Administration) หมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุนและการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

รุจีร์ ภู่สาระ และจันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นเรื่องของ การกระทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์

สมยศ นาวีการ (2544, หน้า 18) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและควบคุมกำกับความพยายามของสมาชิกในองค์การและการใช้ทรัพยากรอื่นๆเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

เติมศักดิ์ ทองอินทร์ (2547, หน้า 3; Herbert A. Simon. 1976, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จโดยที่ผู้บริหารมักไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหารเป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริการตัดสินใจเลือก

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต.2549, หน้า 3-5) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยการอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี 5 ประการตามคำย่อดังนี้ POSDC คือ การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนด

ทิศและองค์กร การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ งานบุคลากร (Staffing) เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน การอำนวยการ (Directing) เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ การกำกับดูแล (Controlling) เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์การรวมทั้งกระบวนการแก้ไขปัญหาภายในองค์การ

คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่าผู้เป็นต้นกำหนดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของบริหารแบบกระบวนการ 5 ประการ POCCC ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต

2. การจัดการองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบุหน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน และเงิน

3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้

4. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การรวบรวมงานของผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้งานสำเร็จ

5. การควบคุม (Controlling) การติดตามการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

Griffin (2008, หน้า 189-A) ได้ให้ความหมายว่า กระบวนการการบริหาประกอบด้วย การวางแผนและการตัดสินใจ (Planning and decision making) การจัดการองค์กร (Organizing) การเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร (Leading) และควบคุมกำกับ (Controlling)

อรทัย แสงทอง (2552, หน้า 23-25) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารงานของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ได้ให้ทัศนะว่า การบริหารเป็นศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารย่อมจะให้ความรู้ที่เชื่อถือได้กับผู้บริหารว่าต้องกระทำอะไรภายในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะและช่วยให้พวกเขาคาดคะเนถึงผลลัพธ์ของการกระทำของพวกเขาได้ กำหนดขั้นตอนการบริหารไว้ 7 ขั้นตอนเป็นคำย่อย่าว่า POSDCORB คือ การวางแผน (Planning) การวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การจัดโครงสร้างหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากรได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหาการรักษาสภาพการทำงาน การควบคุมการปฏิบัติงานอำนวยการ (Directing) หมายถึง การดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งการในกิจกรรมต่างๆให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะทั่วๆไปและในลักษณะเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำและควบคุมการปฏิบัติงาน การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง การร่วมมือในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆให้ประสานสอดคล้องกันและกลมกลืนกัน การรายงาน (Reporting) หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของกิจกรรมในหน่วยงานและการงบประมาณ

(Budgeting) หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบและรัดกุมรวมถึงการจัดสรรงบประมาณ การทำบัญชี

พรรณปพร โภคัง และคณะ (2555, หน้า 11 - 12) ได้อธิบายไว้ว่า ในการบริหารนั้น ความสำเร็จจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีผู้นำทางการบริหาร (Authority should be equal to responsibility) หมายถึง อำนาจหน้าที่เท่ากับความรับผิดชอบ หมายความว่า ผู้บริหารที่ใช้อำนาจหน้าที่ในการสั่งการหรือการมอบหมายงานไปเพียงใด ย่อมต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นเท่าๆ กับอำนาจหน้าที่ของตรับผิดชอบในความสำเร็จ ความล้มเหลวที่เกิดขึ้น โดยจะโยนความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นไม่ได้เห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) มากมายหลายประการโดยเฉพาะองค์กรขนาดใหญ่ที่มีภาระงานมากผู้บริหารไม่สามารถรับภาระงานทั้งหมดได้จำเป็นต้องมอบอำนาจให้บุคคลผู้ทำหน้าที่รองลงมาหรือผู้ช่วยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้ปฏิบัติแทนโดยผู้บริหารเป็นผู้มอบอำนาจให้ การมอบอำนาจนี้ควบคู่ไปกับการมอบความรับผิดชอบให้แก่ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้รับภารกิจหน้าที่นั้น ผู้รับมอบอำนาจจะสามารถดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับงานได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการที่เรียกว่า “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) จึงเป็นที่มาของการมอบอำนาจ (Reasons for Empowerment) โดยที่องค์กรจะได้รับประโยชน์จากการมอบอำนาจ คือ ผู้นำสามารถทำงานอื่นที่สร้างสรรค์องค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหาร คือ เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ที่มีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรในการบริหาร การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จคือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีศิลป์ในการบริหารงานขององค์การต่างๆนั้น นอกจากผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์ทางการบริหารอย่างมีศิลป์แล้ว การบริหารงานจำเป็นต้องเกี่ยวกับกระบวนการการบริหารและเป็นวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษามีองค์กรแห่งความรู้หลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์หรือการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรในการบริหาร การบริหารมีลักษณะที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จคือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้อย่างมีศิลป์ในการบริหารงานในองค์การต่างๆนั้น นอกจากผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์การบริหารอย่างมีศิลป์แล้ว การบริหารจำเป็นต้องเกี่ยวกับสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ กระบวนการและทรัพยากรการบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญของการนำไปสู่ความก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆในการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์การใดย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมต่อไปที่มีความสำคัญในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว

ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ มีลักษณะการวินิจฉัยสั่งการนักบริหารจะต้องคำนึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพราะการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม

2.1.2 ทฤษฎีการบริหาร

ได้มีนักการศึกษาคิดค้นและทฤษฎีการบริหาร ดังนี้

Luther Gulick and LyndallUrwich (1973, unpaged) สองนักวิชาการชาวอเมริกันได้ขยายหลักการบริหารเพิ่มจากส่วนที่ Fayol เสนอโดยสรุปจากการที่ได้ประสบการณ์จากการบริหารในวงอุตสาหกรรมและในภาครัฐบาลในหนังสือเรื่อง Papers on the science of administration ซึ่งเขาทั้งสองได้เป็นบรรณาธิการได้เสนอหลักการบริหารที่เป็นที่แพร่หลาย เช่น การกำหนดบุคคลในโครงสร้างขององค์การ การยอมรับบทบาทของผู้บริหารสูงสุดขององค์การในฐานะแหล่งที่มาของอำนาจการสั่งดำเนินการ การยึดหลักเอกภาพของการบังคับบัญชาการใช้สายงานที่ปรึกษาเฉพาะและทั่วไป การแบ่งส่วนงาน โดยยึดหลัก 4P's อันได้แก่ จุดมุ่งหมาย Purpose กระบวนการทำงาน Person และสถานที่ Place การมอบหมายงาน การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้สัมพันธ์กับอำนาจหน้าที่ที่ได้รับและการพิจารณาจำนวนขนาดการควบคุมที่เหมาะสมเขายังกำหนดขั้นตอนในการบริหารงานไว้ 7 ขั้นตอน เป็นคำย่อว่า "พอสด์คอร์บ" (POSCORB) คือการวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดตัวบุคคล (Staffing) การอำนาจ (Directing) การประสานงาน (Co-ordination) และงบประมาณ (Budgeting)

Henri Fayol (1988, หน้า 145) ได้คิดค้นทฤษฎีการบริหารขั้นและได้นำไปใช้บริหารบริษัทซึ่งได้รับการยอมรับอย่างการยอมรับอย่างกว้างขวางในฐานะเป็นผู้บุกเบิกแนวทางการบริหารโดยรวมเป็นทฤษฎีองค์การแบบดั้งเดิม เขาเชื่อว่าการปฏิบัติทางด้านการบริหารที่ดีจะมีแบบแผนเฉพาะอย่างที่สามารถระบุและวิเคราะห์ได้ตามความเห็นนี้เขาจึงได้เขียนหลักการบริหารขึ้นมา Fayol เป็นวิศวกรชาวฝรั่งเศสทำงานในบริษัทเหมืองแร่ ต่อมาได้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการบริษัท Fayol ในฐานะที่เป็นผู้บริหารเขาจะเลือกใช้วิธีต่างๆที่เหมาะสมและวิธีบริหารที่เหมาะสมนั้นผลที่เกิดขึ้นจะให้ความพอใจเขาเน้นการสอนและเรียนรู้ โดยเขาเห็นว่าการบริหารสามารถสอนกันได้และได้พยายามพิสูจน์ให้เห็นว่าเมื่อหลักการและวิธีการบริหารของเขาถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมแล้วจะทำให้ความแน่ใจในความสำเร็จ

Fayol แบ่งงานด้านอุตสาหกรรมออกเป็น 6 ประเภทคือ เทคนิค (การผลิต) การพาณิชย์ (การซื้อ การขาย การแลกเปลี่ยน) การเงิน (การจัดหาและการใช้เงินทุน) การรักษาความปลอดภัย (การป้องกันทรัพย์สินและบุคคล) การบัญชี (รวมทั้งสถิติด้วย) และการบริหาร (การวางแผนการจัดการองค์การ การสั่งการ การประสานงานและการควบคุม) กิจกรรมต่างๆเน้นเป็นพิเศษคือ การบริหาร เขามีความเห็นว่า ผู้บริหารที่ดีต้องมีคุณสมบัติพิเศษ อาทิ เช่น มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีสติปัญญาดี มีจริยธรรม มีการศึกษา มีความสามารถและมีเทคนิควิธีการในการบริหาร รวมทั้งต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน Fayol กล่าวถึงหลักการบริหารว่า หลักการที่

เขานำเสนอนั้นเป็นเรื่องยืดหยุ่น (Flexibility) และสามารถนำไปปรับปรุงใช้กับองค์การทุกแห่งได้ตามความต้องการและได้เสนอหลักการบริหารบางข้อที่เขาได้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอยู่เป็นเฉพาะ (Specialization) ซึ่งจะนำไปสู่วัตถุประสงค์การให้ผลผลิตงานที่สูงขึ้นด้วยความพยายามที่เท่าเดิม หลักวินัย (Discipline) หมายถึง การยอมรับเชื่อฟังในหลักเกณฑ์ที่ตกลงเบื้องต้นระหว่างงานกับองค์การ ทั้งนี้หลักการดังกล่าวจะใช้ได้ผลก็ต่อเมื่อมีการปกครองที่ดีในทุกระดับ วินัยดังกล่าวมีความชัดเจนและยุติธรรมและมีการปรับใช้เพื่อการลงโทษที่เหมาะสม เอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of command) โดยเน้นให้คนงานหรือลูกจ้างคนหนึ่งจะได้รับคำสั่งบังคับบัญชาคนหนึ่งคนเดียวเท่านั้น หลักเอกภาพทิศทาง (Unity of direction) หมายถึง การที่กลุ่มกิจกรรมการทำงานหนึ่งๆจะมีแผนวัตถุประสงค์และทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนแต่เพียงอย่างเดียวหลักผลประโยชน์ส่วนตัวขึ้นกับผลประโยชน์ทั่วไป (Subordination of individual interest to general interest) โดยเน้นความสำคัญของผลประโยชน์ขององค์การอยู่เหนือผลประโยชน์ส่วนตัว หลักผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration of personal) จะต้องเป็นไปโดยยุติธรรมที่สุดเท่าที่สามารถทำได้และก่อให้เกิดความพอใจแก่ทั้งองค์การและบุคคล หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและมีการควบคุมที่ส่วนกลางและให้มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะของแต่ละองค์การด้วยหลักสายบังคับบัญชา (Scalar chain) หมายถึง สายของการปกครองบังคับบัญชาที่ลดลั่นกันนับแต่ผู้มีอำนาจระดับสูงลงมาถึงบุคคลระดับต่ำสุดในองค์กร ซึ่งจะเป็นช่องทางในการส่งต่อข้อมูล และการสื่อสารภายในองค์การหลักการมีระเบียบแบบแผน (Order) ทั้งในด้านแบบแผนทางวัตถุ อันได้แก่ การจัดระเบียบภายในหน่วยงานและแบบแผนทางสังคม อันได้แก่ การจัดคนให้เป็นระเบียบลงในจุดที่เหมาะสม หลักความเป็นธรรม (Equity) ต้องมีการให้ความเป็นธรรมเสมอภาคและยุติธรรมอย่างทั่วถึงทั้งองค์การ หลักเสถียรภาพของการทำงาน (Stability of tenure of personal) ต้องให้คนงานมีเวลาเรียนรู้งานใหม่นานพอสมควรก่อนที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ซึ่งจะมีส่วนให้ปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์การมีความกระตือรือร้นและมีพลังในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ หลักความจงรักภักดีต่อองค์การ (Esprit de corps) โดยการสร้างบรรยากาศการร่วมมือในองค์การ ใช้ความสามารถของบุคคลอย่างเต็มที่และการให้สิ่งตอบแทนอย่างมีคุณธรรม

จากทฤษฎีการกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าหลักการบริหารงานที่ดีจะต้องมุ่งแสวงหาวิธีที่ดีที่สุดในการบริหารที่มีลักษณะเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้ในทุกองค์การ Fayol มุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานในระดับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดตัวบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ คือ จะต้องจัดคนให้ถูกต้องความสามารถและความต้องการของเขาด้วย เพราะมนุษย์ไม่ใช่เครื่องจักรการทำงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการจะต้องรายงานนำเสนองานต่อผู้บริหารตามขั้นตอนการบังคับบัญชา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลหรือ Good governance ได้ปรากฏขึ้นมาเมื่อ 20 กว่าปีที่แล้วโดยเกิดขึ้นครั้งแรกในปี 1989 และได้เข้ามาในประเทศไทยในช่วงปีวิกฤติเศรษฐกิจ 2540 ในขณะนั้นสังคม

เศรษฐกิจไทยได้รับความบอบช้ำจากวิกฤติอย่างมากจนต้องรับความช่วยเหลือจาก IMF (Intentional monetary fund) ซึ่งรัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ให้คำมั่นสัญญากับ IMF ว่าจะต้องสร้าง Good governance ขึ้นในการบริหารจัดการในภาครัฐดังที่กำหนดไว้ในหนังสือแสดงความเจตจำนงที่รัฐบาลไทยให้ไว้กับ IMF สำหรับความหมายของ Good governance นั้นยังมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน ซึ่งนักวิชาการหลายคนได้แปลความหมายของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล หมายถึงการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้จักรักสามัคคีและร่วมกนเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อันเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกปัจจุบันและมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายที่สอดคล้อง

สำหรับประเทศไทยนั้นเริ่มใช้คำว่า ธรรมาภิบาล หรือบางท่านเรียกว่า ธรรมรัฐกันแพร่หลายภายหลังการประกาศใช้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ หลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 ทั้งนี้ เนื่องมาจากหนังสือแสดงเจตนากู้เงิน 17.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ IMF รัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะต้องสร้าง (Good governance) ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนเงินในระหว่างประเทศเชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจจะดีขึ้น เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดีหรือ อธรรมาภิบาล (Bad Governance) (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542, หน้า 17-18)

ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางธรรมาธิปไตยเป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมืองและสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่างๆในส่วนราชการ องค์การขอรัฐบาลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ (Independent organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมสมาชิกต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil society) ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนของทั้งประเทศสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

บุษบง ชัยเจริญ และบุญมี สี้ (2544, หน้า 7) ได้ให้ความหมายธรรมาภิบาลคือ สร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้และมีความยุติธรรมทางสังคม

ไชยวัฒน์ ค้ำชู (2548, หน้า 28) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อการบริหารกิจกรรมต่างๆ ของชาติบ้านเมืองและหมายรวมถึง กระบวนการ ความสัมพันธ์และกระบวนการต่างๆ ที่เชื่อโยงกันอย่าง

ซับซ้อนซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆอันเกี่ยวข้องกับชีวิตประเทศซึ่งมีองค์ประกอบร่วม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักธรรมาภิบาลอันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกรอบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

อานันท์ ปันยารชุน (2544, หน้า 25) ได้ให้ความหมาย ธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

สามารถ อภิสนธ์ (2553, หน้า 15) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นการปกครองที่มีธรรมะหรือความถูกต้องเป็นหลักในปฏิรูปสังคมไทย เพื่อการปรับตัวให้เกิดความเข้มแข็งถูกต้องเป็นธรรมในทุกส่วนของสังคม โดยเน้นที่ประชาสังคมต้องเป็นรัฐที่กระขายอำนาจให้กับการปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันทำมากขึ้น อำนวยประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ ให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคม ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเสรีภาพ

ไชยวัฒน์ ค้ำชู (2545, หน้า 42-43) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี เพราะมีการปรับวิธีคิด วิธีการบริหารราชการของประเทศไทยใหม่ทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมาเพื่อทุกคนทุกฝ่ายในประเทศร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบแก้ปัญหาพัฒนานำพาแผ่นดินนี้ไปสู่ความมั่นคงความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกลดังพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนสยาม” หลักธรรมาภิบาลจึงตั้งอยู่บนรากฐานความถูกต้อง ดีงามมั่นคงหรือธรรมาธิปไตย ที่มุ่งให้ประชาชน สังคมระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การบริหารจัดการบริหารในทุกระดับ ปรับวัฒนธรรมองค์การภครัฐใหม่เพราะระบบราชการที่แข็งตัวเกินไป ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพและขาดความชอบธรรม กฎเกณฑ์เข้มงวด ช่องทางการสื่อสารขาดตอน รัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง ทำให้เกิดความขัดแย้งช่วงชิงอำนาจและความล้มเหลวของระบบราชการและรัฐบาลจึงทำให้ความคิดเกี่ยวกับ Government เปลี่ยนกลับมาเป็น Governance ที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม คือ

ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและกำหนดกติกาในหน่วยงานของธุรกิจเอกชน เช่น บรรษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วนฯให้มีกติกาที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรมต่อลูกค้าความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามตรวจสอบการให้บริการที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากลและร่วมทำงานกันภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตรและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ภาครัฐต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงานกลไกการบริการ ให้สามารถบริหารทรัพยากรสังคมอย่างโปร่งใส ซื่อตรงเป็นธรรมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและมีสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชนโดยจะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมและวิธีทำงานเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ทำงานโดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางและสามารถร่วมทำงานกับภาคประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตร

ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักหรือสำนึกตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องของสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อเป็นพลังของปะเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมรัฐให้เกิดขึ้นและทำนุบำรุงรักษาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

จากความหมายและคำนิยามของหลักธรรมาภิบาลข้างต้น สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล คือ หลักพื้นฐานในการบริหารงาน 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม คือ ทุกคนควรต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบแบบแผนละกฎหมายต่างๆโดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจ หรือจงใจหลีกเลี่ยงหรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้นถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่าจะผิดหลักนิติธรรม ก่อนที่จะทำลงไปหรือไม่ หลักคุณธรรม คือ ทุกคนควรต้องคำนึงถึงคุณธรรมในหลายแง่มุม เช่น เมตตาธรรม คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีจริยธรรม คือ ทำอะไรก็ให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญูกตเวทิตา การรู้จักบุญคุณและคิดจะตอบแทน หิริโอตัปปะ คือ การรู้จักละอายและเกรงกลัวต่อบาปกรรมไม่ดี โดยที่การมีคุณธรรม จะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น เป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป หลักความโปร่งใส คือ การมีความไว้ใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารตรวจสอบได้ทุกเรื่องราวในการทำงาน ตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม หลักการมีส่วนร่วม คือ ทุกคนต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมพึงระลึกไว้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสถาบัน นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้วกิจกรรมอื่นที่มีผลต่อสถาบัน จะต้องร่วมมือกันอะไรที่ไม่ดีต้องช่วยกันทักท้วงและแก้ไขเพื่อให้องค์กรหรือสถานบันสามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หลักความรับผิดชอบ คือ ทุกคนควรต้องร่วมรับผิดชอบ ต่อผลงานที่ทำเองทำโดยกลุ่มทำในนามสถาบัน ถ้าดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไข ไม่วางเฉย หลักความคุ้มค่า คือ ทุกคนควรคำนึงถึง ทั้งในแง่ของรูปธรรมและนามธรรมที่สัมผัสจับต้องมือเห็นได้ หรือรู้สึกได้ว่าความคุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง 5 มาครบถ้วนแล้ว แต่เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่าน ก็ควรทบทวนปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานมากที่สุด

2.2.2 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

1) หลักนิติธรรม

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรม (Rule of law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) ได้อธิบายไว้ว่า การดำเนินงานตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนาปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยเป็นธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักนิติธรรมไว้ว่า หลักนิติธรรม (Morality) คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎและข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วย กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่การกระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจบุคคล ในการนำหลักธรรมนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและยุติธรรม เพราะกฎหมายมีความสับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองเห็นว่ากฎหมายเป็นเรื่องเข้าใจยากมีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการโดยจะบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบเหล่านี้โดยไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวนปรับปรุงแก้กฎหมายให้เข้าใจและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายและประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจการตราและการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่พื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริง ๆ จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่างออกกฎหมายและการบังคับใช้ให้มีความรัดกุมรวดเร็วและเป็นธรรมด้วย

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) กล่าวว่า หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้กฎหมายต่างๆ อย่างเที่ยงตรงยุติธรรมสามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนได้เสมอกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายหลักนิติธรรมไว้ว่า หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับได้ของคนอันจะทำให้สังคมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57) ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรมเป็นหลักการในการใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มิได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและศีลธรรม โดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม มีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม ด้วยกระบวนการยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ และในการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน จะต้องมีการเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นในการออกกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยสันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่าหลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของสถานศึกษา มิใช้ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) ได้อธิบายไว้ว่า ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไมมีการเลือกปฏิบัติ มีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักคุณธรรม (Morality) คือ เป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดนรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักที่ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามฆราวาส โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมได้ถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละ ความอดทนขยันมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เมตตาธรรม คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข จริยธรรม ทำอะไรก็ให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญู กตเวทิตา การรู้จักบุญคุณและคิดที่จะตอบแทน หิริโอตัปปะ การรู้จักละอาย และเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยที่การมีคุณธรรม จะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น เป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) กล่าวว่า หลักคุณธรรม (Moral) กล่าวคือ คนในองค์กรต้องมีความรูจักผิดชอบชั่วดี และสำนึกในความดีงามที่จะทำงานโดยถูกต้องและสุจริต

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและส่งเสริมให้สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46) ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรมเป็นการใช้อำนาจที่ชอบธรรม ถูกต้อง ดีงาม เพื่อส่งเสริมและสนับ สนุนให้สมาชิกและประชาชนมีคุณภาพ ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักพึ่งพาอาศัยกันสุภาพอ่อนโยนและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย

3) หลักความโปร่งใส

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงการทำงานกลไกของทุกองค์กรทุกวงการให้ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) ได้อธิบายไว้ว่า มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆ ต่องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้มีการดำเนินงานที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักความโปร่งใส (Accountability) คือ การสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่นในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอนวิธีการทำงานที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารคนและมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หนา 13) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส (Transparency) กล่าวคือ ไม่ว่าจะทำการใดๆ ในการบริหารจัดการองค์กรก็ต้องมีเหตุผลโปร่งใสในวิธีการ และสามารถตรวจสอบได้และมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการทำงาน โดยพร้อมถูกตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นจากองค์กรภายในหรือองค์กรภายนอก

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นความสร้างความไว้วางใจซึ่งกันละกันของสังคมในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มี

ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นกระบวนการทำงานที่กฎเกณฑ์และกติกาต่าง ๆ กำหนดเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาของบุคคลในองค์กร และมีความโปร่งใสให้สมาชิกในสังคมเข้าถึงได้โดยไม่ปิดบังอำพรางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง

สรุปได้ว่า "ความโปร่งใส" หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

4) หลักการมีส่วนร่วม

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความเห็นต่อส่วนสาธารณะประชาพิจารณาการแสดงประชามติ

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) ได้อธิบายไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมการรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลมีสิทธิหรือส่วนในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่นๆและขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่างๆขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนและบุคลากรในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งการประสบความสำเร็จร่วมกัน

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมการรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็นการไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจ ตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งที่ตนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5) หลักความรับผิดชอบ

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

สุดจิต นิมิตกุล (2543, หน้า 24) ได้อธิบายไว้ว่า ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนความพึงพอใจของประชาชนต่อปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญ ในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นของการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลที่จะเกิดจากการกระทำของตน ประชาชนทุกคนต้องเข้าใจเรื่องสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐและธุรกิจภาคเอกชน จะมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องที่ ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กรปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการ

ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้การบริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆมีความรับผิดชอบต่อการบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) กล่าวคือ ต้องมีการรับผิดชอบในการกระทำของตน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนของงาน หรือองค์กรและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัดเพื่อบรรลุผลของงานและองค์กร

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การใส่ใจในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก่ปัญหา มีจิตใจที่เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ การกระทำและผลงานของตนเองที่ปรากฏรับผิดชอบต่อสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียองค์กรและสังคมส่วนรวมด้วย

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจในปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผล

6) หลักความคุ้มค่า

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 24 - 27) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความคุ้มค่า (Utility) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) หมายถึง เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารงานบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบงานบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยน

วัฒนธรรมค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ต่อสาธารณะ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ผู้บริหารควรตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารการจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริหารหรือประชาชนในความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมรวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หนา 13) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า โดยต้องถือประโยชนสูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรไปให้สู่ความสำเร็จ

วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการความคุ้มค่า เป็นการบริหารการจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม ทำให้เกิดการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และสร้างสรรค์และมีคุณภาพ รวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ในการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีส่วนรับผิดชอบในระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลพอสรุปได้ดังนี้

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาจากคำว่า ธรรมะ+อภิบาล หมายความว่าหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับทั้งผู้ออกกฎและผู้ปฏิบัติตาม ตลอดจนทุกคนในสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ ตลอดจนมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ

3. หลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก เปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว ไม่บิดเบือนหรือปิดบังบางส่วน

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เราทำทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ

5. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ นอกจากจะต้องมีความรับผิดชอบแล้วยังต้องสร้างกระบวนการให้หน่วยงานต่างๆมาตรวจสอบได้ว่าการทำงานของเราโปร่งใสจริง

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มเงิน คุ้มเวลา คุ้มแรงงาน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการ หรือวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยเน้นผลการปรับปรุงการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2545 มาใช้ในการศึกษาวิจัยการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังที่กล่าวมาข้างต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542 : 11) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้โดยการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและตัดสินใจดำเนินงานในขอบเขตที่รับผิดชอบโดยให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

อมรชัย ตันติเมธ (2542 : 10) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ตลอดจนค่านิยมให้ตรงกับความต้องการของสังคม สามารถเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ

สุรพล พุฒคำ (2544 : 30) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดหาวิธีการที่จะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ โดยมีตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงความมีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 8) กล่าวว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นัก

บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 11 - 12) ได้อธิบายไว้ว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติคือ สถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548 : 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

นิคม แก้วสา (2548 : 13) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ คือ การบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะยึดเป้าหมาย คือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียนโดยมีงานวิชาการเป็นหลัก งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนและเป็นงานเสริมให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

อุบล เพียรพิทักษ์ (2548 : 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาทุกๆ ด้าน สำหรับรูปแบบและวิธีการในการบริหารงานแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารงานของผู้บริหารแต่ละภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา

สมาน อัศวภูมิ (2549 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การควบคุมและการจัดการด้านบริหารโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนงานธุรการ งานที่เกี่ยวกับตัวครูและนักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการปฏิบัติตามหลักสูตร การจัดวิธีสอน การบริหารวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และการแนะแนว การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีขอบเขตกว้างขวางและสามารถเรียนรู้ได้

มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล (2552 : 33) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดัน ให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาข้างต้น พอสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู

อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาครอบคลุมทั้งจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 18 อำเภอ จำนวน 55 โรง มีจำนวนบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 2,172 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 115 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,057 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมทั้งจังหวัดกาฬสินธุ์ รวมพื้นที่ทั้งหมด 6,946,746 ตารางเมตร 18 อำเภอ ประกอบด้วย ได้แก่ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอคำม่วง อำเภอนามน อำเภอท่าคันโท อำเภอกมลาไสย อำเภอหนองกุงศรี อำเภอร่องคำ อำเภอสมเด็จ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอเขาวง อำเภอสามชัย อำเภอยางตลาด อำเภอดอนจาน อำเภอห้วยเม็ก อำเภอนาคู อำเภอสหัสขันธ์ และอำเภอฆ้องชัย แบ่งตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 13 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 36 โรงเรียน

2.4.1 วิสัยทัศน์

องค์กรยุคใหม่ ร่วมพัฒนาเด็กไทยสู่สากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

2.4.2 พันธกิจ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

3) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบคุณภาพต่อการศึกษา

2.3.3 ค่านิยมองค์กร

ความรู้ดี ความเป็นผู้ดี ความจงรักภักดี

2.3.4 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณ ทองคำ (2544, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรีพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกลักษณะและสถานภาพ ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิการศึกษามากกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในระดับมากที่สุด วัยวุฒิ คุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครไม่มีความแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง

ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรีกับวุฒิสูงกว่า ปริญญาตรีมีความคิดเห็นโดยรวม ต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม ประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับช่วงชั้นที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่าครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครพบว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การนำหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 6 งาน ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของครู ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และระดับชั้นที่สอน พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านหลักนิติธรรม การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม ด้านหลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงามการส่งเสริม ให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบ มีวินัย ด้านหลักความโปร่งใส ผู้ปกครองเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ แนะนำ ปรึกษาร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ด้านหลักความรับผิดชอบ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในโรงเรียน

จุตติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยใช้หลักความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา คือ หลักนิติธรรม และน้อยที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การประเมินผลใช้หลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การวางแผนใช้หลักความคุ้มค่า และน้อยที่สุดคือการนำแผนสู่การปฏิบัติโดยใช้หลักความคุ้มค่ามี

จิตพิสุทธิ์ ชัชวาล (2558, หน้า จ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มี 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักความมีส่วนร่วมและด้านหลักคุณธรรม ส่วนด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง และได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Marcella (2005, Online) ได้ศึกษาการบริหารปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโกมลรัฐแคลิฟอร์เนียการวิจัยพบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโกข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสาร ได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู้การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ยังได้สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าบทบาทของผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ความทุ่มเทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ในการดำเนินการใด ๆ ประชาชนควรได้รับโอกาส การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนกำหนดนโยบายการพิจารณาตลอดจนขั้นตอนการดำเนินโครงการของภาคราชการ ควรให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐมากขึ้น ให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้นทั่วถึง เสมอภาคและเป็นระบบ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขวัญกำลังใจของครูครูที่มีส่วนในการร่วมตัดสินใจจะมีขวัญกำลังใจในระดับสูง และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการบริหารงาน

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2558 มีโรงเรียนมัธยมทั้งหมด 55 โรงเรียน มีครูทั้งหมด จำนวน 2,057 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24, 2558, หน้า 26-37)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 324 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2547, หน้า 149) โดยมีขั้นตอนดังนี้

จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,057 คน กำหนดค่าความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ .05 สามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

จากสูตร $$n = \frac{x^2Np(1-p)}{e^2(N-1)+x^2p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05
x^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่า 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% (x^2 = 3.841)
p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p=0.5)

สามารถแทนค่าได้ดังนี้

แทนค่าจากสูตร $$n = \frac{3.841 \times 2057 \times 0.5 \times 0.5}{(0.5)^2 \times (2057-1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = 323.78$$

$$n = 324$$

∴ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 324 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.1 จำแนกประชากร 2,057 คน ตามรายชื่อสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (ตามหลักการแบ่งชั้นภูมิขนาดของโรงเรียน)

3.2.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ทดแทน ตามตารางที่ 3.1 - 3.4

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ลำดับ	ขนาดโรงเรียน	จำนวนครู	คำนวณจากสูตร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนขนาดใหญ่	753	$\frac{324 \times 753}{2057}$	118
2	โรงเรียนขนาดกลาง	722	$\frac{324 \times 722}{2057}$	114
3	โรงเรียนขนาดเล็ก	582	$\frac{324 \times 582}{2057}$	92
	รวม	2,057		324

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็ก

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	โคกศรีเมือง	กมลาไสย	12	2
2	ดอนไทรงามพิทยาคม	กมลาไสย	22	3
3	ธัญญาพัฒนวิทย์	กมลาไสย	14	2
4	ฟ้าแดดสูงยางวิทยาคาร	กมลาไสย	26	4
5	นาไคร้พิทยาสรรพ์	กุฉินารายณ์	26	4
6	โนนคำวิทยา	กุฉินารายณ์	16	3

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็ก (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
7	สามขาสว่างวิทย์	กุฉินารายณ์	26	4
8	พุทโธภาวนาประชาสรรค์	เขาวง	14	2
9	ฆ้องชัยวิทยาคม	ฆ้องชัย	12	2
10	ไตรรัตนวิทยาคม	ฆ้องชัย	21	3
11	เหล่ากลางวิทยาคม	ฆ้องชัย	23	4
12	จำปาหลวงวิทยาคม	ดอนจาน	17	3
13	ดงกลางพัฒนศึกษา	ท่าคันโท	11	2
14	บ่อแก้วญาณเวทีพัฒนา	นาคู	14	2
15	นามนพิทยาคม	นามน	28	4
16	มอสวนชิงพิทยาสรรพ์	นามน	13	2
17	แก่งนาจารย์พิทยาคม	เมืองกาฬสินธุ์	12	2
18	เมืองเหนือวิทยาคม	เมืองกาฬสินธุ์	9	1
19	หนองสอพิทยาคม	เมืองกาฬสินธุ์	18	3
20	เหล่านาแกวิทยานุสรณ์	เมืองกาฬสินธุ์	16	3
21	เขาพระนอนวิทยาคม	ยางตลาด	18	3
22	โนนสูงพิทยาคม	ยางตลาด	22	3
23	วังมนวิทยาคาร	ยางตลาด	17	3
24	แก้วเสด็จพิทยาคม	สมเด็จ	9	1
25	บัวสามัคคีพิทยาสรรพ์	สมเด็จ	13	2
26	ประชารัฐพัฒนศึกษา	สมเด็จ	12	2
27	ผาเสวยรังสรรค์	สมเด็จ	11	1
28	มหาไชยพิทยาคม	สมเด็จ	17	3
29	นามะเขือพัฒนศึกษา	สหัสขันธ์	16	3
30	โนนศิลาพิทยาคม	สหัสขันธ์	16	3
31	มัธยมภูฮังพัฒนวิทย์	หนองกุงศรี	16	3
32	หนองบัวไชยวารพิทยาสรรพ์	หนองกุงศรี	9	1
33	นิคมหนองแก้วญาณเวที	ห้วยผึ้ง	11	2
34	คำเจริญวิทยาคม	ห้วยเม็ก	14	2
35	วังลิ้นฟ้าวิทยาคม	ห้วยเม็ก	17	3
36	หัวหินวัฒนาลัย	ห้วยเม็ก	14	2
	รวม		582	92

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดกลาง

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	กุฉินารายณ์	กุฉินารายณ์	65	10
2	กาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์	เขาวง	48	8
3	เขาวงพิทยาคาร	เขาวง	63	10
4	คำม่วง	คำม่วง	55	9
5	ดอนจานวิทยาคม	ดอนจาน	32	5
6	ท่าทันโทวิทยาคาร	ท่าคันโท	50	8
7	บ้านนาคูพัฒนา กรป.กลางอุปถัมภ์	นาคู	55	9
8	เมืองกาฬสินธุ์	เมืองกาฬสินธุ์	74	12
9	สหัสขันธ์ศึกษา	สหัสขันธ์	56	9
10	สามชัย	สามชัย	43	7
11	หนองกุงศรีวิทยาคาร	หนองกุงศรี	72	11
12	ห้วยผึ้งวิทยา	ห้วยผึ้ง	52	8
13	ห้วยเม็กวิทยาคม	ห้วยเม็ก	57	9
	รวม		722	114

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดใหญ่

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	กมลาไสย	กมลาไสย	99	15
2	ยางตลาดวิทยาคาร	ยางตลาด	76	12
3	ร่องคำ	ร่องคำ	93	15
4	กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์	เมืองกาฬสินธุ์	198	31
5	อนุกูลนารี	เมืองกาฬสินธุ์	170	27
6	สมเด็จพิทยาคม	สมเด็จ	117	18
	รวม		753	118

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและขอบเขตการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม จำนวน 5 ข้อ ด้านหลักคุณธรรม จำนวน 5 ข้อ ด้านหลักความโปร่งใส จำนวน 5 ข้อด้านหลักการมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อ ด้านหลักความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ และด้านความคุ้มค่า จำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2547, หน้า 149) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักดังนี้

3.4.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 6 ด้าน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างเครื่องมือและแบบสอบถามจากเอกสาร ตำราแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบถามสอให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ศึกษา รวมทั้งวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) นำผลสอบถามจากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย นิยามศัพท์และกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วยเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ลักษณะ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับคือ ความคิดเห็นมากที่สุด ความคิดเห็นมาก ความคิดเห็นปานกลาง ความคิดเห็นน้อย และความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 6 ด้าน รวม 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักคุ้มค่า

3.4.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และขั้นตอนที่ 2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามรายละเอียด ดังนี้

1) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

(1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และสำนวนภาษา รูปแบบของแบบสอบถามและความเที่ยงตรงของเนื้อหาข้อคำถามว่าตรงตามข้อวัตถุประสงค์วิจัยหรือไม่

(2) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจ สอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรง โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 (ภาคผนวกหน้า 112 - 115) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. พระฟูตระกูล พุทธรกฺขิโต, ดร. (ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำภาษา)
   วุฒิการศึกษา : ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
   ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
   สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. นายปริญญา จุฑาสงฆ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา)
   วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
   ตำแหน่งปัจจุบัน : รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24
   สถานที่ทำงาน : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
3. นายสถาพร วันนุกูล (ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย)
   วุฒิการศึกษา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิตการเมืองการปกครอง (ร.ม.)
   ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการปกครอง
   สถานที่ทำงาน: : วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและตรวจสอบความถูกต้องแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้วิธี Corrected Item – total correlation มีค่าระหว่าง 0.38-0.80 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.954 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99) ซึ่งค่าแอลฟา (Alpha) ที่ใช้ได้ควรมากกว่า 0.6 (ภาคผนวกหน้า 116 - 117)

2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำเรียนผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.5.2 ส่งแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยมีตู้จดหมายประจำโรงเรียนแต่ละโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้กำหนดในการทำวิจัย และรอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมาที่ตู้จดหมายประจำโรงเรียนมาหาผู้วิจัย

3.5.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ทั้งหมดจำนวน 324 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.4 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลขเพื่อนำไปคำนวณค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ

3.6.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. 2535, หน้า 60) ใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครู โดยกำหนดค่าระดับคะแนน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของระดับช่วงคะแนน 5 ระดับ (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2550, หน้า 100 - 102) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมาย

4.21 - 5.00 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงกว้างระหว่างระดับ 0.80 ดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2550, หน้า 100 - 102)

$$\text{ช่วงระหว่างระดับ (Range)} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

3.6.3 ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครู โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่า t-test และ F-test (One-way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

3.6.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยสรุปเป็นความเรียงและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติพื้นฐาน

1) ความถี่ (Frequency)

2) สถิติร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

1) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้วิธี Corrected Item – total correlation

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบทั้งฉบับ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cornbach)

3.7.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน

1) ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล t-test ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรที่ศึกษาของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

2) ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล F-test (One - way ANOVA) ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สูตรของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้นี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปรผลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t-distribution)

F แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F-distribution)

Df แทน ชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

SS แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง

Sig. แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบกับการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อ ใน 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test ,F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยการนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.8

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่และร้อยละของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	129	39.81
หญิง	195	60.19
2. อายุ		
ไม่เกิน 35 ปี	66	20.37
36-45 ปี	150	46.30
46 ปีขึ้นไป	108	33.33
3. ประสบการณ์ทำงาน		
ไม่เกิน 10 ปี	71	21.91
11-20 ปี	152	46.91
21 ปีขึ้นไป	101	31.18
รวม	324	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่าครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 60.19 รองลองมาเป็นเพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 39.81 อายุ 36-45 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมาอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอายุไม่เกิน 35 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 20.37 ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 46.91 รองลงมาประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 31.18 และประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 21.91

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตาราง 4.2-4.8

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.41	0.50	มากที่สุด	3
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.44	0.81	มากที่สุด	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.42	0.53	มากที่สุด	2
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.39	0.67	มากที่สุด	6
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.39	0.52	มากที่สุด	5
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.41	0.54	มากที่สุด	4
เฉลี่ย	4.41	0.43	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.44 , S.D.=0.81) ด้านด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D.=0.53) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D.=0.50) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D.=0.54) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.39 , S.D.=0.52) และ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.39 , S.D.=0.67)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา	4.43	0.56	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.43	0.59	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา	4.36	0.66	มากที่สุด	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	4.43	0.60	มากที่สุด	3
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	4.42	0.59	มากที่สุด	4
เฉลี่ย	4.41	0.50	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.43 , S.D.=0.56) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = 4.43 , S.D.=0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36 , S.D.=0.66)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน	4.36	0.69	ที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ	4.42	0.62	มากที่สุด	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม	4.37	0.69	มากที่สุด	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม	4.47	0.60	มากที่สุด	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี	4.43	0.65	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	4.44	0.81	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี ($\bar{X}$ = 4.43 , S.D. = 0.65) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.69)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	4.43	0.63	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการทำงานอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้	4.41	0.64	มากที่สุด	4
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและงานโครงการต่างๆ	4.40	0.66	มากที่สุด	5
4. ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	4.42	0.61	มากที่สุด	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้	4.44	0.61	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	**4.42**	**0.53**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.53)) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.63) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและงานโครงการต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา	4.33	0.65	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา	4.42	0.59	มากที่สุด	1
3 .ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถ	4.36	0.63	มากที่สุด	3
4. บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆด้าน	4.39	0.61	มากที่สุด	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา	4.35	0.63	มากที่สุด	4
เฉลี่ย	**4.39**	**0.67**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า ($\bar{X}$ = 4.39 , S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D. = 0.59) รองลองมา คือ ข้อที่ 4 บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆด้าน ($\bar{X}$ = 4.39 , S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ	4.37	0.62	มากที่สุด	4
2. ผู้บริหารได้ตระหนักในสิทธิหน้าที่และการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดของครู	4.38	0.60	มากที่สุด	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้น ในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.40	0.62	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่วางไว้ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม	4.38	0.60	มากที่สุด	3
5. มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน	4.41	0.60	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.39	0.52	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า ($\bar{X}$ = 4.42 , S.D. = 0.77)) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้น ในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40 , S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ข้อที่ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ($\bar{X}$ = 4.37 , S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	4.35	0.63	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.39	0.63	มากที่สุด	4
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.43	0.61	มากที่สุด	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.44	0.60	มากที่สุด	2
5. มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.44	0.59	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.41	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า ($\bar{X}$ = 4.41 , S.D. = 0.54)) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.44 S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.44 , S.D. = 0.60) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35 S.D. = 0.63)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 4.9-4.50

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.40	0.47	มากที่สุด
หญิง	195	4.42	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.40	0.47	-.456	.649
หญิง	195	4.42	0.40		

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.42	0.54	มากที่สุด
หญิง	195	4.41	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.42	0.54	.247	.805
หญิง	195	4.41	0.48		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักนิติธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.42	0.59	มากที่สุด
หญิง	195	4.45	0.93	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.42	0.59	-.322	.748
หญิง	195	4.45	0.93		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.39	0.55	มากที่สุด
หญิง	195	4.44	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.39	0.55	-.783	.434
หญิง	195	4.44	0.51		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักความโปร่งใสไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.41	0.86	มากที่สุด
หญิง	195	4.38	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.41	0.86	.354	.724
หญิง	195	4.38	0.49		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักความมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.36	0.56	มากที่สุด
หญิง	195	4.40	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.36	0.56	-.767	.444
หญิง	195	4.40	0.48		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ชาย	129	4.38	0.58	มากที่สุด
หญิง	195	4.43	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามเพศ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตาเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ชาย	129	4.38	0.58	-.880	.380
หญิง	195	4.43	0.51		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครูโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.42	0.33	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.44	0.40	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.36	0.52	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.438	2	.219	1.189	.306
ภายในกลุ่ม	59.050	321	.184		
รวม	**59.488**	**323**			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.39	0.53	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.40	0.47	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.44	0.54	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.131	2	.066	.257	.774
ภายในกลุ่ม	82.014	321	.255		
รวม	**82.146**	**323**			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักนิติธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.40	0.50	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.54	0.99	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.33	0.67	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.44**	**0.81**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.058	2	1.529	2.358	.096
ภายในกลุ่ม	208.154	321	.648		
รวม	**211.212**	**323**			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.49	0.42	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.44	0.52	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.35	0.59	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.42**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใสจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.921	2	.461	1.673	.189
ภายในกลุ่ม	88.345	321	.275		
รวม	**89.266**	**323**			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความโปร่งใสไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.43	0.45	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.39	0.47	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.37	0.95	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.39**	**0.67**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.32 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.131	2	.066	.148	.863
ภายในกลุ่ม	142.854	321	.445		
รวม	**142.985**	**323**			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลัก การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.42	0.41	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.42	0.51	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.32	0.58	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.39**	**0.52**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.761	2	.380	1.434	.240
ภายในกลุ่ม	85.168	321	.265		
รวม	**85.929**	**323**			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 35 ปี	66	4.41	0.47	มากที่สุด
36-45 ปี	150	4.46	0.52	มากที่สุด
46 ปีขึ้นไป	108	4.35	0.60	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.54**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 หลักความคุ้มค่า จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.750	2	.375	1.309	.271
ภายในกลุ่ม	91.974	321	.287		
รวม	**92.724**	**323**			

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.42	0.35	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.44	0.41	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.36	0.50	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.38 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.450	2	.225	1.223	.296
ภายในกลุ่ม	59.038	321	.184		
รวม	**59.488**	**323**			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.38	0.53	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.42	0.47	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.42	0.55	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.082	2	.041	.161	.852
ภายในกลุ่ม	82.063	321	.256		
รวม	**82.146**	**323**			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักนิติธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.40	0.50	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.53	0.99	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.33	0.66	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.44**	**0.81**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.529	2	1.264	1.945	.145
ภายในกลุ่ม	208.684	321	.650		
รวม	**211.212**	**323**			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.48	0.42	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.44	0.54	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.35	0.57	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.42**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.757	2	.378	1.372	.255
ภายในกลุ่ม	88.509	321	.276		
รวม	**89.266**	**323**			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความโปร่งใสไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.42	0.48	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.40	0.49	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.37	0.95	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.39**	**0.67**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.096	2	.048	.107	.898
ภายในกลุ่ม	142.890	321	.445		
รวม	**142.985**	**323**			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.42	0.43	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.42	0.52	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.31	0.56	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.39**	**0.52**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.810	2	.405	1.528	.219
ภายในกลุ่ม	85.119	321	.265		
รวม	**85.929**	**323**			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ไม่เกิน 10 ปี	71	4.40	0.48	มากที่สุด
11-20 ปี	152	4.45	0.53	มากที่สุด
21 ปีขึ้นไป	101	4.35	0.57	มากที่สุด
รวม	**324**	**4.41**	**0.54**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกช่วงประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.50 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.617	2	.308	1.075	.343
ภายในกลุ่ม	92.108	321	.287		
รวม	**92.724**	**323**			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดกรอบระเบียบ วินัย ข้อบังคับในสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานนำกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับ มาใช้อย่างเคร่งครัด ควรทำตัวเป็นกลางไม่เอนเอียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ด้านหลักคุณธรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักหลักคุณธรรมในการบริการองค์กร ยึดหลักอิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 และพรมวิหาร 4 บริหารงานอย่างมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ให้ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานให้ความเท่าเทียมกันโดยยึดหลักมาตรฐาน หลักความถูกต้อง ดีงาม ตามหลักประชาธิปไตย และควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ด้านหลักความโปร่งใส ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้มีส่วนร่วมให้การบริหารงานด้านวัสดุและงบประมาณในการใช้จ่ายภายในโรงเรียน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

ด้านหลักความมีส่วนร่วม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดกิจกรรม/โครงการ/แผนและงบประมาณในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดเอาเสียงข้างมากไม่เอนเอียง ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่และบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถแต่ละบุคคล สร้างขวัญและกำลังใจ สอดส่องดูแลความเป็นอยู่ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา ช่วยร่วมแก้ไขปัญหา ปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและมีจิตต่อสาธารณะ

ด้านหลักความคุ้มค่า ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ทรัพยากรทางด้านงบประมาณและสาธารณูปโภคที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด จัดทำบัญชีด้านต้นทุนผลิต มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม/โครงการ/แผนเพื่อเปรียบเทียบต้นทุนกับการผลิต ผลลัพธ์ ยึดหลักทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงและนำหลัก PDCA มาใช้ในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) เพื่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประจำปี 2558 จำนวน 2,057 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวีของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปลานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทั้ง 6 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ในเรื่องเพศ ส่วน F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนในทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่า 2 กลุ่ม ในเรื่อง อายุและประสบการณ์ทำงาน โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 60.19 มีอายุ 36-45 ปี มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 และ มีประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี มีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 46.91

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครู

พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความมีส่วนร่วม ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **ด้านหลักนิติธรรม** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้ บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา

2) **ด้านหลักคุณธรรม** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

3) **ด้านหลักความโปร่งใส** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและงานโครงการต่าง ๆ

4) **ด้านหลักความมีส่วนร่วม** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา รองลองมา คือ บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา

5) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้น ในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ

6) **ด้านหลักความคุ้มค่า** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถาน ศึกษามีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า และด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) เพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (Null Hypothesis)

2) อายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (Null Hypothesis)

3) ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (Null Hypothesis)

5.1.4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีดังนี้

1) **ด้านหลักนิติธรรม** ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดกรอบระเบียบ วินัย ข้อบังคับในสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน นำกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับ มาใช้อย่างเคร่งครัด ควรทำตัวเป็นกลาง ไม่เอนเอียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

2) **ด้านหลักคุณธรรม** ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักหลักคุณธรรมในการบริการองค์กร ยึดหลักอิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 บริหารงานอย่างมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส ให้ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานให้ความเท่าเทียมกันโดยยึดหลักมาตรฐาน หลักความถูกต้อง ดีงาม ตามหลักประชาธิปไตย และควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

3) **ด้านหลักความโปร่งใส** ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ได้มีส่วนร่วมให้การบริหารงานด้านวัสดุและงบประมาณในการใช้จ่ายภายในโรงเรียน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

4) **ด้านหลักความมีส่วนร่วม** ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดกิจกรรม/โครงการ/แผน และงบประมาณในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดเอาเสียงข้างมากไม่เอนเอียง ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

5) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่และบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถแต่ละบุคคล สร้างขวัญและกำลังใจ สอดส่องดูแลความเป็นอยู่ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา ช่วยร่วมแก้ไขปัญหา ปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและมีจิตต่อสาธารณะ

6) **ด้านหลักความคุ้มค่า** ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ทรัพยากรทางด้านงบประมาณและสาธารณูปโภคที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด จัดทำบัญชีด้านต้นทุนผลิต มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม/โครงการ/แผน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนกับการผลิต ผลลัพธ์ ยึดหลักทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงและนำหลัก PDCA มาใช้ในสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ทุกคนจบการศึกษาในระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้มีการดำเนินโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีโอกาสรับรู้แนวคิดใหม่ๆ ทางการบริหารและมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน เพื่อนำไปปรับใช้ในหน่วยงานให้มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ทำให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548, หน้า บทคัดย่อ)** การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549, หน้า บทคัดย่อ)** การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

เมื่อแยกออกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) **ด้านหลักนิติธรรม** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีการกำกับดูแลและส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติตาม กฎระเบียบที่สถานศึกษากำหนดขึ้น มีการปรับปรุงกฎ ระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ตาม **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542** ซึ่งกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะหลักนิติธรรม อันได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคบต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม สังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุตติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557, หน้า บทคัดย่อ)** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีการชี้แจง แนะนำแนวทางปฏิบัติงาน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และการบริหารงานโดยยึดหลักการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และในการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ผู้บริหารคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคลากรของโรงเรียน การบริหารงานของโรงเรียนมีความชัดเจนมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับ อีกทั้งมีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรม (Morality) คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎและข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วย กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่การกระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจบุคคล ในการนำหลักธรรมนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและยุติธรรม เพราะกฎหมายมีความสับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองเห็นว่ากฎหมายเป็นเรื่องเข้าใจยากมีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการจะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการโดยจะบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบเหล่านี้โดยไม่เป็นธรรม ในเรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวนปรับปรุงแก้กฎหมายให้เข้าใจและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายและประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจการตราและการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่พื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริง ๆ จะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการร่างออกกฎหมายและการบังคับใช้ให้มีความรัดกุมรวดเร็วและเป็นธรรมด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46 - 57)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรมเป็นหลักการในการใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มิได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและศีลธรรม โดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน

ความเสมอภาค ความเป็นธรรม มีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม ด้วยกระบวนการยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ และในการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน จะต้องมีการเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นในการออกกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยสันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับโรงเรียน และมีการจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อบังคับโรงเรียนที่จะมีผลบังคับใช้กับบุคลากรคือครูและนักเรียนในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักนิติธรรมเป็นหลักการในการใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มิได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและศีลธรรม โดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม มีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม ด้วยกระบวนการยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ และในการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน จะต้องมีการเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นในการออกกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยสันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

2) **ด้านหลักคุณธรรม** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม มีประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม และผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ และมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี ทำให้ครูและบุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานและมีขวัญกำลังใจที่ดีอันจะส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุฑติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557, หน้า บทคัดย่อ)** การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหาร

ปฏิบัติงานเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น การมาปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงเวลา การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะ การอ่อนน้อมถ่อมตนในการปฏิบัติงาน ใช้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนการทำงานของแต่ละบุคคลตามศักยภาพ ส่งเสริม พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตาม มีคุณธรรมได้รับการยกย่องจากผู้ปกครอง เช่น ส่งเสริมให้ครูได้รับรางวัล "หนึ่งแสนครูดี" การเพิ่มวิทยฐานะ โดยมีการประเมินด้านคุณธรรมชิงประจักษ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42-43)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและส่งเสริมให้สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรมเป็นการใช้อำนาจที่ชอบธรรม ถูกต้อง ดีงาม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกและประชาชนมีคุณภาพ ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักพึ่งพาอาศัยกันสุภาพอ่อนโยนและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีความเป็นกลางไม่เห็นแก่ฝ่ายใด ไม่มีความเอารัดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกฝ่ายไม่เลือกปฏิบัติ มีความรักความเมตตา ความปรารถนาดี ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน สร้างความยุติธรรม และปลอดจากการกระทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักคุณธรรม (Morality) เป็นการยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดนรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักที่ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามฆราวาส โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมได้ถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละ ความอดทนขยันมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เมตตาธรรม คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขจริยธรรม ทำอะไรก็ให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน กตัญญู กตเวทิตา การรู้จักบุญคุณและคิดที่จะตอบแทน หิริโอตัปปะ การรู้จักละอาย และเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดี โดยที่การมีคุณธรรม จะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้นเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

3) **ด้านหลักความโปร่งใส** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ในการบริหารงานโดยยึดหลักความโปร่งใสนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้จัดให้มีการทำรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน ผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาสามารถมีส่วนร่วมรับรู้การ

บริหารงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ และผู้บริหารสามารถที่จะควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ อีกทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลต่อสถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงและมีกระบวนการทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ ทำให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ หลักความโปร่งใส (Accountability) คือ การสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่นในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอนวิธีการทำงานที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารคนและมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การดำเนินงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส จัดให้มีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงพร้อมเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลทั่วไป จัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนและสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร การปรับปรุงกลไกลของทุกฝ่ายให้มีความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งมีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ

(2542, หน้า 17-18) ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงการทำงานกลไกของทุกองค์กรทุกวงการให้ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42-43)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นความสร้างความไว้วางใจซึ่งกันละกันของสังคมในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิดของ **ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการท างานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้ติดตามตรวจสอบแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า โรงเรียนมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงฯ ซึ่งเป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วยการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ได้ตามแผนหรือไม่ โดยเปิดโอกาสให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครองติดตามตรวจสอบแผนงานและโครงการต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนยังมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้รับรู้การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเปิดเผย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42-43)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส เป็นความสร้างความไว้วางใจซึ่งกันละกันของสังคมในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความโปร่งใส (Accountability) คือ การสร้างความไว้ใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสโดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่นในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอนวิธีการทำงานที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการ

บริหารงาน บริหารคนและมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

4) **ด้านหลักความมีส่วนร่วม** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักความมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมการรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลมีสิทธิหรือส่วนในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57)** ได้อธิบาย หลักการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งที่ตนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุตติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ในการปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานของโรงเรียน โรงเรียนมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนมีการดำเนินการสำรวจความถนัดและความต้องการการมีส่วนร่วมของครู แล้วจัดครูเข้าร่วมดำเนินงานและมอบหมายงานตามความต้องการและความถนัด และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงานการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ได้เสนอแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ไว้ว่า ควรให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ แนะนำ ปรึกษาร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา ซึ่งแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้มีโอกาสร่วมวางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงานร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม เป็นการช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างการศึกษากับชุมชนซึ่งจะนำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือมีอุปสรรคในการทำงานน้อยลง ทำให้องค์กรเข้มแข็งขึ้น เช่นมีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญในโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การประชุมผู้ปกครอง และมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียนอยู่เสมอ ส่งผลให้ชุมชนและผู้ปกครองได้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียน รวมถึงทิศทางในการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ **ปีดิเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13)** กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนและบุคลากรในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งการประสบความสำเร็จร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้ของกันและกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือบุคลากรในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติหรือตัดสินใจตลอดจนร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติสิ่งที่ตนร่วมตัดสินใจ เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมการ

รับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลมีสิทธิหรือส่วนในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

5) **ด้านหลักความรับผิดชอบ** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำแผนโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จและปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดของตนและเพื่อนร่วมงาน ตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา เอาใจใส่ดูแลในปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และกล้ายอมรับผลจากการกระทำที่ตนเองได้ทำ และควรมอบหมายให้ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด มุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ละทิ้งหน้าที่ และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร ทำให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิษฐภัค สิงหลกะ. (2549, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถาน ศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีการการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับองค์กรในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายในการทำงานชัดเจน มีความรับผิดชอบในการทำงาน งานที่ทำออกมาก็จะเป็นงานที่มีคุณภาพสูงสุด อีกทั้งผู้บริหารยังมีการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้บุคลากรและนักเรียนในการช่วยดูแลทรัพยากรและทรัพย์สินของโรงเรียนเสมือนหนึ่งเป็นของตนเอง ซึ่งก็เท่ากับว่าได้กระตุ้นให้บุคลากรและนักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม และรับผิดชอบงานที่ตนเองทำอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ผลงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิชัย โนนทิง (2551, หน้า 42-43)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักการรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นของการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลที่จะเกิดจาการกระทำของตน ประชาชนทุกคนต้องเข้าใจเรื่องสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและการใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐและธุรกิจภาคเอกชน จะมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องที่ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมายระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นประกอบภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้การบริการแก่ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อการบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที

ข้อที่เฉลี่ยมีค่าต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการบริหารงานในความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้บริหารมีการคำนึงและใส่ใจอยู่เสมอโดยผู้บริหารต้องมีความมานะทุ่มเทในการทำงานทุกอย่าง ในการบริหารนั้นผู้บริหารไม่สามารถลงมือทำงานทุกอย่างภายในองค์กรเพียงคนเดียวได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีศิลป์ในการมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำแทน จึงจำเป็นต้องมีผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อรับมอบงาน ซึ่งการมอบหมายงานเป็นการมอบอำนาจหน้าที่ หรือการกระจายงานและสร้างภาระความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานให้แก่ผู้อื่น เพื่อการทำงานให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ

พรรณปพร โภคัง และคณะ (2555, หน้า 11 - 12) ได้อธิบายไว้ว่า ในการบริหารนั้น ความสำเร็จจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีผู้นำทางการบริหาร (Authority should be equal to responsibility) หมายถึง อำนาจหน้าที่เท่ากับความรับผิดชอบ หมายความว่า ผู้บริหารที่ใช้อำนาจหน้าที่ในการสั่งการหรือการมอบหมายงานไปเพียงใด ย่อมต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นเท่าๆ กับอำนาจหน้าที่ของตรับผิดชอบในความสำเร็จ ความล้มเหลวที่เกิดขึ้น โดยจะโยนความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นไม่ได้เห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) มากมายหลายประการโดยเฉพาะองค์กรขนาดใหญ่ที่มีภาระงานมากผู้บริหารไม่สามารถรับภาระงานทั้งหมดได้จำเป็นต้องมอบอำนาจให้บุคคลผู้ทำหน้าที่รองลงมาหรือผู้ช่วยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นผู้ปฏิบัติแทนโดยผู้บริหารเป็นผู้มอบอำนาจให้ การมอบอำนาจนี้ควบคู่ไปกับการมอบความรับผิดชอบให้แก่ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้รับภารกิจหน้าที่นั้น ผู้รับมอบอำนาจจะสามารถดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับงานได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการที่เรียกว่า “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) จึงเป็นที่มาของการมอบอำนาจ (Reasons for Empowerment) โดยที่องค์กรจะได้รับประโยชน์จากการมอบอำนาจ คือ ผู้นำสามารถทำงานอื่นที่สร้างสรรค์องค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ **ไชยวัฒน์ ค้ำชู (2545, หน้า 42-43)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ ทุกคนควรต้องร่วมรับผิดชอบ ต่อผลงานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่มทำในนามสถาบัน ถ้าดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไขไม่วางเฉย และสอดคล้องกับแนวคิดของ **ปีติเทพ อยู่ยืนยง (2546, หน้า 13)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ ต้องมีการรับผิดชอบในการกระทำของตน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนของงาน หรือองค์กรและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัดเพื่อบรรลุผลของงานและองค์กร

6) **ด้านหลักความคุ้มค่า** พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา และผู้บริหารให้ความสนใจดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษา อย่างประหยัดและคุ้มค่า อีกทั้งผู้บริหารยังมีส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรทัย แสงทอง (2552, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับหลักบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) หมายถึง เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนา

ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารงานบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบงานบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ผู้บริหารควรตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารการจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริหารหรือประชาชนในความหมายของหลักความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมรวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ **ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ (2543, หน้า 3-45)** ได้อธิบายไว้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุฑติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อุสาโห (2557, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิตพิสุทธิ์ ชัชวาล (2558, หน้า จ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ข้อมูล สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิทยาการและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้งยังได้เปิดสนามกีฬาให้แก่ประชาชนชนและบุคคลภายนอกได้มาทำกิจกรรมหรือจัดงานพิธีการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายด้านหลักความคุ้มค่าไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้

งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารงานบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบงานบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ผู้บริหารควรตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารการจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริหารหรือประชาชนในความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมรวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า 46-57)** ได้อธิบายด้านหลักความคุ้มค่าไว้ว่า การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม ทำให้เกิดการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ **กิตติมา ปรีดีดิลก (2532, หน้า 5)** ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิตคือ ผู้เรียนมีคุณภาพมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่าผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาด้วยความประหยัด ผู้บริหารจึงรณรงค์ให้ครูและนักเรียนช่วยกันประหยัดไฟ-น้ำและพลังงาน ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ร่วมกันปลูกต้นไม้รักษา ทำความสะอาดสาธารณสมบัติ และร่วมกันบำรุงรักษาทรัพยากรทางการศึกษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานและใช้งานได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 17-18)** ได้อธิบายหลักความคุ้มค่าไว้ว่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543, หน้า 22)** ได้อธิบายหลักความคุ้มค่าไว้ว่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมส่วนรวมโดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้เข้มงวดในการใช้งบประมาณอย่างประหยัดและทบทวนให้มีการใช้ทรัพยากร

อย่างหมุนเวียนและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการสร้างปลูกทดแทนใหม่ ในส่วนบริหารราชการได้มีแผนปฏิรูประบบบริหารงานบริหารภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทภารกิจที่ชัดเจน มีการปรับปรุงระบบงบประมาณ ระบบงานบริหารบุคคลในภาครัฐ ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้ทันสมัยและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมค่านิยมในการทำงานของภาครัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ทุกหน่วยงานในภาครัฐจะต้องรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ผู้บริหารควรตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารการจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริหารหรือประชาชนในความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมรวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความ

5.2.2 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยจำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์ทำงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เพศ พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างตระหนักถึงการบริหารงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นการปกครองด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลดีต่อการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูล ตัดสินใจ การตรวจสอบ ลดการทุจริตคอร์รัปชั่นลง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของครู ด้านเพศ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิตพิสุทธิ์ ชัชวาล (2558, หน้า จ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) อายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงานมี

การเปลี่ยนแปลงที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของครู ด้านอายุ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันต่างให้ความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาให้ดีมีประสิทธิภาพ ทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายและลุล่วงด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงายวิจัยของ **พระสุธิศักดิ์ สุภกิจฺโจ (เขียวหวาน) (2554, หน้า บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิจัยการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของครู ด้านเพศ พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิตพิสุทธิ์ ชัชวาล (2558, หน้า จ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การบริหารสถานศึกษา โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นแบบอย่างใช้กับครูผู้สอน บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษา

2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด

3) ผู้บริหารควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องใน

สถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนให้สอดคล้องรับกับแนวคิดการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

2) ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพมหานคร : องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.).

กิติมา ปรีดิลก. (2532). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : อักษรพิพัฒน์.

คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

เจริญ สุวรรณโชติ. (2544). **ทฤษฎีการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : ทิชชิ่งเจต.

ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์. (2543) **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance).** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ. (2545). **Good Governance การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). **การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพมหานคร : เยลโล่การพิมพ์.

_____. (2548). **สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.** กรุงเทพมหานคร : ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์จำกัด.

_____. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : แอล. ที. เพรส จำกัด.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2527). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อนงค์ศิลป์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

บุญชม ศรีสะอ้าน. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น.** ฉบับที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.

_____. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.

ปีดิเทพ อยู่ยืนยง.(2546). **ธรรมาภิบาลในสังคม.** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

ประเวศ วะสี. (2542). **ยุทธศาสตร์ชาติ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานลงทุนเพื่อสังคม.

ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์. 2544. **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). **พุทธวิธีในการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2542). **วิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธ ไกยวรรณ์. (2550). **หลักการทำวิจัยและการทำสารนิพนธ์.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพมหานคร.

รุจีร์ ภู่สาระและจันทรานี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยด์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์.

สมาน อัศวภูมิ. 2549. **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุรพล พุฒคำ. 2544. **โครงสร้างการจัดการในสถานศึกษา.** ลพบุรี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2556. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2561).** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.).

สมบูรณ์ พรรณาภพ. (2521). **หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.

สมยศ นาวีการ. (2544). **การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.** กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุดจิต นิมิตกุล. (2543). **"กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี" ในการปกครองที่ดี.** กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

หวน พินธุพันธ์. (2549). **การบริหารการศึกษานักบริหารมืออาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : พินธุพันธ์การพิมพ์.

อมรชัย ตันติเมธ. 2542. **การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย.** นนทบุรี : หาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

2) บทความวารสาร

กรมโยธาและแผนผังเมือง. (2552). **สาระสำคัญของธรรมาภิบาล.** วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง 2 : กรมโยธาและแผนผังเมือง.

ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2539). **การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.** เอกสารวิชาการปีแห่งการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ.

ธีระ รุญเจริญ (2545). รายงานวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา : บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 8–9 กุมภาพันธ์ 2545.** (ม.ป.ท., สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ.

บุษบง ชัยเจริญและบุญมี ลี้. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. **รายงานการวิจัยสถาบันพระปกเกล้า.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พระราชบัญญัติระเบียบราชการแผ่นดิน (ฉบับที่5)". (2550). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม119. ตอน 99ก.

พรรณปพร โภคัง และคณะ. (2555). การศึกษาประสิทธิภาพการมอบอำนาจการบริหารงานของคณะเทคโนโลยีการเกษตร. **รายงานการวิจัย.** คณะเทคโนโลยีการเกษตร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. (2558). **ข้อมูลสารสนเทศ 2558.** กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542.** ราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป. เล่ม 116 ตอนที่ 636 วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542.

3) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และงานวิจัย

ชนิษฐภัค สิงหลกะ. (2549). **การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิตพิสุทธิ์ ชัชวาลย์. (2558). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโสมพะมิตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ณรงค์ฤทธิ์ เชื่อมาก, ว่าที่ร้อยตรี. พระเฉลย สารัง และพระสุวรรณชัย เชาชื่น. (2551). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1.** สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปณัฐชัย โป๊ะไธสง. (2551). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารบุคคลของมหาลัยมหามงกุฏราชวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามงกุฎวิทยาลัย.

ประเสริฐ อาสนาทิพย์. (2550). **การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนดงมูลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พระปรเมศวร์ ปญฺญาวชิโร (แจ่มแจ้ง). (2554). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์.** ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุธิศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน). (2554) **การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ บังชิด. (2553). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. (2548). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันเพ็ญ พานพิกุล. (2553). **การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมกจังหวัดอ่างทอง.** ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

วิชัย โนนเทิง. (2550). **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม.

สุจิตรา มีจำรัส. (2550). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา.** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุดชา จรัสแผ้ว. (2551). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุภาพร คำสำแดง. (2556). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวรรณ ทองคำ. (2545). **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

อรทัย แสงทอง. (2552). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตมหาวิยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อัมพร พุดมี. (2551). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ภาษาอังกฤษ

Simom, Herbert. (1966). **Public administration and public affairs.** Newyork : Aifreat.

Yamane Taro. (1970). **Statistic An Introductory Analysis.** Tokyo : John Weatherhill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. พระฟูตระกูล พุทฺธรกฺขิโต, ดร.

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ (ศน.บ.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ปริญญาโท สังคมศึกษา (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ปร.ด.) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. นายปริญญา จุฑาสงฆ์

ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. นายสถาพร วันนุกูล

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิตการเมืองการปกครอง (ร.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว๓๓๓

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร / เรียน พระปุญญากูล พุทธรกฺขิโต ดร.

ด้วย นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ปรับแก้ตามที่เสนอแนะ
เรียบร้อยแล้ว

(พระปุญญากูล พุทธรกฺขิโต)
๑๓ พ.ค. ๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
[illegible] ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ [illegible] โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/๒๓๓๓

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางปริญญา จุฑาสังข์

ด้วย นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง **"การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รับทราบ

(นางปริญญา จุฑาสังข์)

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 99
หมู่ ๑ บ้านหัวขัว ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว๓๓๓

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร หมอสิทธิพร วิชชุกุล

ด้วย นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง **"การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวีรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก ค
ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
[illegible]
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ [illegible] โทรสาร [illegible]

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว๓๓๓

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร

ด้วย นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๐๔๒๕๔/ว ๒๓๖๘

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔
ถนนถินานนท์ ตำบลโพนทอง อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔ ทุกโรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ..... ชุด

ด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔ ได้รับแจ้งจาก วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔" โดยนักศึกษาขอเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน ดังรายละเอียด เอกสารที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกให้ นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในการวิจัยต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย

ขอแสดงความนับถือ

(นายปริญญา จุฑาสงฆ์)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๔

กลุ่มอำนวยการ
โทร ๐๔๓ ๘๑๐๕๔๓
โทรสาร ๐๔๓-๘๑๐๖๒๐

ภาคผนวก ง
ค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence : IOC)

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของเครื่องมือ
ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
	1	2	3	IOC
1. ด้านหลักนิติธรรม				
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา	1	1	1	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	1	1	1	1
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา	1	1	1	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	1	1	1	1
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	0	1	1	0.67
2. ด้านหลักคุณธรรม				
6. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน	1	1	1	1
7. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ	1	1	1	1
8. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม	1	1	1	1
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม	1	1	1	1
10. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี	1	1	1	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส				
11. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	1	1	1	1
12. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการทำงานอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้	1	1	1	1

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
	1	2	3	IOC
13. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและงานโครงการต่างๆ	1	1	1	1
14. ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	0	1	1	0.67
15. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้	1	1	1	1
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม				
16. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา	1	1	1	1
17. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา	1	1	1	1
18. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถ	1	1	1	1
19. บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆด้าน	1	1	1	1
20. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา	1	1	1	1
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ				
21. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ	1	1	1	1
22. ผู้บริหารได้ตระหนักในสิทธิหน้าที่และการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดของครู	1	1	0	0.67
23. ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้น ในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	1	1	1	1
24. ผู้บริหารได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่วางไว้ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม	0	1	1	0.67
25. มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน	0	1	1	0.67
6. ด้านหลักความคุ้มค่า				
26. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิด				

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			
	1	2	3	IOC
ประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	1	1	1	1
27. ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษา อย่างประหยัดและคุ้มค่า	0	1	1	0.67
28. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	1	1	1	1
29. ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1	1	1	1
30. มีการให้บริการด้าน แหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา	0	1	1	0.67

ภาคผนวก จ
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม
โดยใช้วิธี Corrected Item- Total Correlation

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation
1	0.41	16	0.60
2	0.78	17	0.44
3	0.68	18	0.40
4	0.39	19	0.58
5	0.38	20	0.41
6	0.74	21	0.76
7	0.80	22	0.62
8	0.52	23	0.72
9	0.39	24	0.72
10	0.42	25	0.71
11	0.71	26	0.76
12	0.78	27	0.66
13	0.71	28	0.80
14	0.70	29	0.62
15	0.78	30	0.66

N of Cases = 30.0 N of Items = 30

Alpha = 0.954

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

<u>คำชี้แจง</u>

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากท่านครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านประการใด จากการวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. **เพศ** ☐ ชาย ☐ หญิง
2. **อายุ**
   - ☐ ไม่เกิน 35 ปี
   - ☐ 36-45 ปี
   - ☐ 46 ปีขึ้นไป
3. **ประสบการณ์ทำงาน**
   - ☐ ไม่เกิน 10 ปี
   - ☐ 11-20 ปี
   - ☐ 21 ปีขึ้นไป

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่น้อยสุด

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม					
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารในสถานศึกษา					
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับใช้ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษา					
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น					
5. สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					
2. หลักคุณธรรม					
6. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นธรรมต่อผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน					
7. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ					
8. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรม					
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและดีงาม					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
10. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการปลูกฝังให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรักสามัคคี					
3. หลักความโปร่งใส					
11. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการ					
12. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการทำงานอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้					
13. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและงานโครงการต่างๆ					
14. ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
15. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้					
4. หลักการมีส่วนร่วม					
16. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา					
17. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทางการศึกษา					
18. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถ					
19. บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆด้าน					
20. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมรับรู้ผลประโยชน์ของสถานศึกษา					
5. หลักความรับผิดชอบ					
21. ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถ					
22. ผู้บริหารได้ตระหนักในสิทธิหน้าที่และการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนดของครู					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
23. ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
24. ผู้บริหารได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่วางไว้ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม					
25. มุ่งเน้นปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรและนักเรียนมีความรับผิดชอบและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน					
6. หลักความคุ้มค่า 26. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา					
27. ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษา อย่างประหยัดและคุ้มค่า					
28. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
29. ผู้บริหารสถานศึกษามีการรณรงค์ใช้ทรัพยากรทางราชการในหน่วยงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
30. มีการให้บริการด้าน แหล่งเรียนรู้อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1. ด้านหลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. ด้านคุณธรรม

.....

.....

.....

3. ด้านหลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4. ด้านหลักมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

.....

.....

.....

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	:	นางสาวจุฑามาศ ภูสง่า
วัน เดือน ปี เกิด	:	16 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	:	95 หมู่ 7 ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	:	95 หมู่ 7 ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
ประวัติการศึกษา		
พ.ศ. 2554	:	พยาบาลศาสตรบัณฑิต (พย.บ) มหาวิทยาลัยรังสิต
ประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2554	:	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2555 - ปัจจุบัน	:	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์